

Apărarea Națională

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CRESTINE

Director:
Dr. DIONISIU BENEĂ
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Arad, strada Vicențiu Babeș No. 6.

Deviza noastră: „Hristos, Regele, Națiunea”.
„Vom lavi de-opotrivă în Jidanul parazit și în Românul necinstit și înstrăinat.”

Apare sub conducerea unui Comitet.
ABONAMENTUL PE UN AN:
Pentru plugari și muncitori — Lei 160
Pentru intelectuali — — — Lei 200
Pentru Instii și fabrici — — — Lei 500

Frământarea zilei.

Zi cu zi noutățile se îngrămădesc la ușa creștinului, ce așteaptă de multă vreme schimbarea așa zisului — de alții — binele în mai bine. Ceva neașteptat trebuie să vină, așa căzută din cer, dacă vreți din senin, ca să-i scoată pe săteni din nevoi, să aducă mai multă bucurie și belșug și înfățișat ca țara aceasta s'o mai dea la matcă, să mai curgă și pentru alții vin și miere.

Și cetățeanul fericit își îndreaptă pașii spre chioșcul de ziare și până acasă nu și desface de sub haină, foaia împăturită, ca nu cumva bucuria s'o simtă numai dânsul. Năvasta chinuită de grija casei, copii înghețuți, de bine — mă luă sură pe dinainte — de frig, trebuie să vadă cu ochii lor, ce este și ris. Viața va fi alta de cum a fost!

Parcă-l văd pe prea stimabilul orașean, tolănit pe divan cetind cu glas tare și explicând când și când nevastei ce-a înțepenit cu fafuria în mână sau pe nenea Ion, să-i zicem din Ciuci, trântind căciula de pământ în admirația lelei loane, ce-i scuipă în sân, de cum se scutură de toate nevoile.

— S'a făcut împrumutul înțelegi tu nevastă? Ce fericire! Ce fericire!

— Altă viață fa! O să avem bani pe șin

— Osă se mărească lefa poate și nesătui de negustori nu s'o mai juca de-a pușul.

Nenea Ion se bucură, fluierând o sărbă. Lelea loana face mătâinii pe la icoane, să fie într'un ceas bun, ce-ia spus bărbatul. Funcționarul își calcă și el pe inimă, de cumpără o rochie nevastei și într'o Sâmbătă seara, un loc stal-lu la teatru.

De astăzi se va trăi după stabilizare.

Și mulțimea se agită, se frământă și bate nerăbdătoare la poarta noului vieți. S'ar părea că împrumutul le-a fost ținta în viață părchia ce-a urnit sau va urni, nevoile din cale și tocmai de sus, sus se va rostogoli în brațe tot binele visat.

Deacuma adio nevoii Visteria țării noastre s'a umplut de nu știu câte milioane de dolari, fereste-le doamne de multe buzunare prin apropiere și de nu ne-om înfrupta și noi aceștia mici, apoi cel puțin zimții diavolești ai banului împrumutat le vor scoate din casă.

Salve ție împrumutule și bine ai venit în casa noastră ban binecuvântat de... dracu (mă la gura pe dinaintea) se vede ca un mur-

mur de vrajă pe deasupra mulțimei. Nici când vremurile n'au cantat mai cu foc, imnul banului!

Cine, dar, nu cântă de bucurie când iese dela bancă cu bani împrumutați de scapă de rușinea datoriilor, greutatea lipsurilor și a nevoilor. Vorba e că ușor, mi-l bagi în buzunar dar greu îl dai de unde a venit și aici e bubă.

Cât privește de împrumutul nostru (a țării) bine s'a făcut. Față de marea schimbare economică ce se face în țară, de stabilizarea leului, lăsând la o parte din bagadelele împrumutului (tantieime, dobânzi, salarii) ca țărani getbetget trântim căciula de pământ de bucurie. Doar s'or schimba vremurile!

Țara pornește pe un nou făgaș și ia altă înfățișare și ne putem mândri de încrederea ce ne-a acordat de străinii, dându-ne atâta bănet. Cum doamne să nu aibă străinii încredere în noi, când avem atâtea bogății, că va fi nevoie numai de cât va ani de muncă cinste și economie, ca să ne scăpăm de împrumut.

Ne bucurăm și ne mândrim de reușita celor puși în fruntea noastră dar să băgăm de seamă ca bucuria să nu ne fie în mâna străngă.

Realizarea împrumutului să fie pentru noi, un indemn mai mult la muncă, cinste și economie. S'ar conveni să lansăm placarde, pe care să stea scris: „Inchideți buzunarele!” — „Feriți-vă de lenesii dacă nu de lenesii!” și ca o mică declamare „nu risipiți — să-i zicem — împrumutul!”

Bucuria să ne încorde brațul, ca din zori și până în seară să culegem din brazda plugului aurul, ce să asigure pe veșnicie stabilizarea. Ochii să se limpezească de-o curățenie divină, fără a mai pofti lucrul altuia și firea preschimbată să se cutremure la gândul, că ar câștiga un ban fără sudoarea feței. Ocazia să nu facă hoțul iar cinstea înfierată în sufletul aceluia, ce stau amețiti de vraja aurului, să asigure săracului, o bucată de pâine mai ome-nească. Înfrânând poftele, să aducem în casă cioroșul babel Floare, ascuns în perini și umplut în fiecare an, cu aur sunător.

Pe lângă multe alte, statul ar putea îndulci nițel, dacă nu mult, viața nevoiașului funcționar, mărindu-i salariul.

Ar putea veni în ajutorul săteanului, creind bănci, ce i-ar împrumuta bani cu dobânzi ușoare. N'ar strica să li se dea lovitură băncilor, ce nu se mai

„Regățenii“

Necontentit bătută în coaste de vânturi aspre, insula latină dela capătul de jos al Dunării, n'a cunoscut liniștea și tihna, prielnice progresului. Am suferit atâtea, — ca nici un neam pe lume, — din pricină că prea fusese darnică natura, în binecuvântări, cu moșia noastră. Străinilor, cari o văzuseră, le rămăsese inima la ea; iar vecinilor, — n'am mai fi avut parte de ei! — în somnul lor nu mai visau decât Moldova și Valăchi. Ei n'au putut dormi liniștiți, până nu ne-au sfărțicat pământul, furând fiecare câte o bucată, mai mare sau mai mică, dar plină de bogății. Dacă am avut un nenorocit de... noroc, a fost acela că nu s'au cum să ne împartă, — fiecare râvnind la o bucată mai mare; altfel, cine știe ce s'ar fi ales de cea mai dragă colonie a Divului Traian!...

Nu mai cu mari greutate și eforturi și mai mari, cele două surori, despărțite prin părul blestemat al Milcovului, reușeau — după făcuseră pe 1859—66—77, — să închege la 1881, Regatul României. Da acum jumătate din Români scăpau de nelegiuirea amestec al vecinilor în treburile lor și aveau să ducă o viață de popor liber pe destinele lui. Așa se încheie povestea celor din regat.

Dar bucuria nu era întreagă. Cealaltă jumătate a fiilor neamului aveau să robească încă, — nu se știe cât timp.

Durerea lor ne durea și pe noi. De peste Prut s'auzeau vetele pricinuite de loviturile de crunt ale minciinosului „pravoslavnic”, cari cădeau pe trupul scurs de vlagă al fratelui moldovean.

Freamătul trist, adus pe aripi de vânt din țara codrilor de fag, — „dulcea Bucovina”, — ne vesteau că „atletul lui Crist”, Ștefan cel Mare din

satură de dobânzi și la pielea săteanului, de-i vorba să lăjute.

Și apoi înființări de Cooperative a statului la sate, ar fi idealul, zidul ce s'ar ridica între jidan și sătean.

Știind că în sate sunt cooperative ce n'au gânduri de câștig, jidanul n'ar mai îndrăzni să urce sau să scadă prețul după nevoile de-ași împoțona balabusta și poate le-ar peri și sămânța. Dă doamne!

Și multe, multe sunt de făcut și așteptăm căci așa sunt făcute să așteptăm — că odată cu stabilizarea leului avem nevoie și de stabilizarea noastră — a celor ce așteaptă să treacă luna și răstoarnă brazda neagră, numărând norii pe cer.

Gheorghe Atanasiu.

mormântu-l dela Putna, ne mustră dacă-l vom uita și-l vom lăsa să moară a doaua oară, de atâta miros de... usturoiu.

Ardealul... Oh! Ardealul! Cea mai oropsită fiică a României! Ardeleni! nu cunoscuseră libertatea. Ei s'au născut în robie și au răbdat-o mai bine de o mie de ani.

Dacă cel de dincoace de carpați au trăit zile grele, ei au cunoscut, totuși și ceasuri de mărire. Ba de multe ori vrăjmașul lacom, ne mai nimerind poarta pe care intrase, nimerea, — de frica morții — în Dunăre sau Nistru, ori îngrășa cu leșu-i țarina al cărui rod poftise. Ardeleni, însă au avut parte numai de dureri și umilințe. Chiar când desnădejdea îl făcea să pună mâna pe armă, tot ei cădeau sub loviturile unui venetic din lumea albă.

Din cauza necazurilor în cari au trăit dela începutul lor, Ardeleni ne-au rămas cei mai dragi. Inima noastră a fost mereu lângă a lor, plângând când plângeau ei, bucurându-ne cu ei la gândul că odată și odată dreptatea o să biruie și că vom fi toți laolaltă. Deși veneticul stăpân, după atâtea veacuri scurse, credea că stăpânirea lui s'a prescris și că va fi vecinică, speranța noastră nu s'a clintit nici un moment. Știam că dreptul a fost — și va mai fi îngenunchiat, dar îngropat nu — nici odată. Am crezut în dreptatea cauzei noastre și am muncit pentru triumful ei.

În lecțiile de istorie, umilul învățător al satului n'a încetat să spună micilor odrasle, încredințate lui, — cari rămăneau încremenite de cele ce auzeau, — că dincolo de zidul de munte se găsește milioane de frați, ce zac de veacuri în robie străină, că copilașii lor sunt obligați să citească în școală, cărți scrise într'o limbă aspră hodorogită; că dacă îndrăznesc să-și pună pălăriile, la zilele mari, o panglică în cuiorii sfântului tricolor, sunt arestați și bătuți.

Aceeași evanghelle a naționalismului era predicată și în școala secundară.

Mi-aduc aminte de veneratul meu profesor Șt. Bobancu, ardelean din naștere. Când combătea teoria minci-noasă a lui Rössler, despre originea românilor, părea că nu mai e om. Sărea pe catedră și — neputând să se facă mai mare — se ridica în vârful picioarelor; din gură nu-i mai teșiau vorbe, ci valuri de foc. La căldura lor sufletele noastre se aprindeau și pluteau în alte sfere, mai înalte. Tot așa răposatul profesor Aug. Crainic.

Studentii cel puțin, n'au lăsat să pălească nici un moment ilacăra naționalismului. N'au fost ei cei cari, în 1894, când venea vestea condamnării martirilor ce făcuseră faimosul memorandum au silit o societate ungurească care, petrecea într'o grădina a Bucureștii, să cânte „Deșteaptă-te, Româ-

ne" și să învețe vorba românească: „Vrei nu vrei, bea Grigorie aghlasma?"

Ostașului român, de când pășea pe poarta căzărni, i se spunea zilnic să fie gata ca să meargă să-și scape frații, sau să moară pentru ei.

Așa au lucrat cei din România liberă, — *regățenii* — pentru frații robți. Sufletul era pregătit. În Augustul din 1916, într-o noapte, Carpatul era desființat ca hotar mincinos și frații se îmbrățișau, vărsând lacrimi ferbinte — lacrimile bucuriei, — adunate în suflute, strop cu strop vreme de mai bine de un mileniu.....

Dela o vreme, în Ardeal, se vorbește cu dispreț de „*regățeni*". Că între cei trimiși acolo, după unire, vor fi fost și ticăloși, se prea poate. Faptele netrebnice ale lor însă nu angajează, nu pot să angajeze, întru nimic, pe cei din vechiul regat. Dacă am făcut sacrificiile pe cari le-am făcut, dacă azi leul nostru abia prețuiește 3 parale, dacă azi ne luptăm cu atâtea greutăți, toate acestea se datoresc faptului că ne-am făcut față de Ardeal datorită poruncii de glasul sângelui românesc. Dacă, prin imposibil, ne-am fi dezinteresat de soarta Ardelenilor și am fi rămas neutri, azi am fi bogăți. Asta însă nu s'ar fi putut niciodată.

Nu cerem recunoștință fraților Ardeleni, pentru sacrificiile făcute fiindcă eram datori să le facem, dar nici disprețul ce ni se aruncă, — din joșnice motive politice, — nu-l merităm.

Și-l respingem.

Fiindcă, cu toate păcatele lor, față de Ardeleni „*regățenii și-au făcut datoria*"

Gh. Lascateu.

Rugăm pe frații Regățeni să-și facă și pe mai departe datoria și fie siguri de dragostea, stima și iubirea majorității ardelenilor și în prezent ca și în trecut și viitor!!!

Frați suntem cu toții uniți pentru totdeauna!

Și este trădător de neam acela, care nu-și iubește frații!!!

Ob.

Rugăm achitați abonamentul.

Fie care abonat este rugat să ne câștige un nou abonat!

O numire fugară de inspector școlar.

Reținuți de Ministrul Instrucțiunii

Un caz fără precedent în anele învățământului, o palmă care provoacă leziuni grave, s'a dat moralei și învățământului prin ord. Nr. 1303 din 9 Ianuarie 1929 al Ministerului Instrucțiunii, numindu-se inspector bugetar delegat cu inspectarea școlilor comerciale Dl. Aurel I. Lapadatu. Dl. Ministrul Instrucțiunii sau nu are cunoștință de această numire sau a fost indus în eroare. Astfel nu ne putem explica cum o persoană în deplin faliment moral a putut ajunge la astfel de posturi. Facem un serviciu educației și învățământului, destrămăm un putregai de culise, schițând biografia și cariera acestui domn.

În anul 1923, eșind din serviciul cooperativelor, timp asupra cărui deocamdată nu revenim, cu pași încețiți și sfioși își face apariția în Radna ca învățător suplinitor. Aflând că la școala sup. de comerț de peste Mureș — Lipova — sunt catedre vacante, își transformă numirea. Astfel că din senin apare în armonia colegială și socială un măr de discordie, în educație și învățământ o stavilă. O lipsă totală a tactului pedagogic, a caracterului. Slăbiciunile, fărădelegile din primele zile l'au pus sub tutela lui. Își arogă trei doctorate deși era numai absolvent al școlii comerciale, provoacă scandaluri și culminează cu seria mituirilor. Mituirile au ajuns până acolo, încât odată în decursul orei de prelegere, un elev fluturând cele mai groasnice sudalme, a sărit la dânsul, revoltat și ofenzat de observația d-lui profesor făcută în plin, că nu i-a adus ce a cerut: în loc de 10 măji grâu i-a adus o căpățână de zahăr. Pe colegii îi imbia cu miile grele pentru a da note de trecere elevilor protejați. N'a putut însă cumpăra pe nimeni, căci toți posedau ceea ce dânsului îi lipsea conștiința morală. Pe terenul învățământului comprimit, cari au îndemnat elevii la grevă. Actele dânsului în scurt timp l-au aruncat sub disprețul public, stîrbind prestigiul școlii și a profesorului. Zărele din jur în repetate rânduri l-au sibiuit descalificându-l și declarându-l ex-croc, fiind că s'a folosit de titluri false în acte publice. Profesorii dela trei școli revoltați de conduita acestui tip chip de om, au reacționat atrăgând atențiunea forurilor școlare. Pentru a-și contrabalansa fărădelegile, a înaintat și dânsul un memoriu Ministerului, din care numai omorul a lipsit, acuzând falș și calomniind nu numai pe profesori, cari s'au ridicat contra conduitei dânsului, dar și pe soțiile lor. Dl. Inspector General A. Hilt făcând ancheta a constatat pe lângă calomniile și acuzele falșe, ilegalitățile și mituirile dânsului. Zeci de mar-

tori l-au negat valoarea personală. Dl. Inspector Hilt la plecarea a declarat: acest om nici trei zile nu mai poate rămânea în învățământ.

Opinia publică aștepta sancțiunile Ministerului, acesta o pretindea și interesul educației și învățământului. Ironia și baijocura vremii, în loc de pedeapsă peste câteva luni a fost numit director al școlii unde funcționa și al internatului. S'a recurs la justiție pentru calomniile aduse soțiilor profesorilor. Judecătoria de ocol la condamnat la 10-10 zile închisoare corecțională și 1000-1000 Lei amendă accesoriu. Tribunalul a confirmat sentința, Curtea de apel l'a achitat. Curtea de Casație aprobând revizuirea, de prezent procesul e în curs. Profesorii calomnizați și acuzați falș au cerut autorizație de impecuare. Parchetul a început instrucția, între timp însă autorizațiile au fost retrase și instrucția suspendată în ambele cazuri mărșavele intervenții politice, cu riscul sugrumării educației și învățământului l'au scutit să facă cunoștință cu penitenciarul.

Ca director al școlii și internatului a fost în largul lui: teroare și despotism. Pe lângă toată scandalizarea opiniei publice denunțurile noi n'au încetat. O nouă anchetă făcută de Dl. Inspector General D. Voinea, a adăugat un plus de incertitudinile celei anterioare. Rezultatul nul. În urma unui puternic strigăt de alarmă, care era culmea revoltei conștiinței morale a opiniei publice, în urma unui memoriu cu zeci de subscrieri Dl. Inspector General D. Focșă, a reclădit dosarul acestui om minune, căci cele din Minister dispăruse, și ca urmare a fost transferat la Brașov. Familia a rămas și pe mai departe în internatul școlii unde se găsește și azi, bucurându-se de locuință și întreținere gratuită, contrar ord. Nr. 2401—1925 și 9158—1928 Ministerul Instr. și Casa Școlilor, cari interzic beneficierea de aceste drepturi persoanelor neînscrise în buget.

Astăzi prin ord. Nr. 1303 din 9 Ianuarie a. c. acest domn e numit inspector bugetar și delegat cu inspectarea școlilor sup. de comerț. Imediat după numire s'a prezentat dl. inspector să inspecteze școala comercială din Lipova, aceea școală al cărui prestigiu, cât a stat în fruntea ei, l-a scoborât în mocirvă, să inspecteze pe acei profesori, cari au de-arândul pe luptat contra viciilor dsale. Ordinul de numire, cu care s'a prezentat, a reținut profesorii, să nu-l trătească ușa în nas, în schimb el n'a putut opri zâmbetul elevilor un zâmbet cu zeci de nuanțe: uimire, ironie, scârbă, dispreț etc. Inspectând și latorea

administrativă a școlii, gălăgia a deraiat în ceartă urmărind un scop dublu: îngâmfarea împunătoare și înfricarea actualului director cu care are încă de pe vremuri un proces de calomnie, crezând că astfel în urma intimidării își va retrage păra.

Întrebăm pe dl. Ministrul Instrucțiunii pe baza căror merite a fost numit acest domn inspector? cultură generală?.. Nul Are numai trei clase comerciale, deci inferioară unui profesor, pe care-l inspectează. Activitate școlară sau extrașcolară?.. În afară de cea înșirată mai sus nu cunoaștem altă. Poate dl. Păcurariu directorul general al învățământului profesional care a scris ordinul de numire, ne va putea da lămuririle necesare acestui guștat misterios.

Așteptăm cuvântul Dlui Ministrul Instrucțiunii, convingși că se va reveni asupra acestui caz, căci la din contravom publică cu acte originale faptele, trecutul dlui inspector. Nu putem lăsa ca pe terenul educației și învățământului unde avem de a face cu destinul generațiilor, cu viitorul neamului, să pătrundă germele nefecunzi, nu putem admite ca virtutea să se ploconască vișului.

Un stat nou.

Dușmănia ce era între Papa și Italia pe așa zisa „chestie romană" a luat sfârșit, prin împăcarea celor două puteri. Dela 1870 până azi, Italianii nu au recunoscut Papei suveranitatea teritorială. Ruptura între Sf. Scaun și puterea politică părea definitiv pecețuită. A trebuit să stăpânească voința energetică a lui Mussolini, pentru ca relațiile între cele două puteri se fie restabilite. Prin intermediul cardinalului Gaspar Mussolini a recunoscut Papei care dela 1870 nu mai ieșise din Vatican, dreptul de suveranitate teritorială. Aceasta înseamnă că Papa este recunoscut ca suveran, având dreptul de extraterritorialitate, de libera comunicație cu țările străine, etc. Deci Papa reprezintă un Stat nou: Statul papal. Mussolini a stîrbit din drepturile suveranității noului Stat, numai acela de a putea fi reprezentat în Liga națiunilor.

Se spune că Mussolini a urmărit prin acest act diplomatic înjgheburăa catolicismului în facism și mărirea influenței în Orient, prin crearea unei situații de primul ordin pentru misiunarii italieni.

Povestiri

Tovarășii Leib și Itig la lucru.

de „Romulus Damian"

(continuare)

Abia plecase Alexandru cu Ion când preotul satului, un tânăr înfocat naționalist umblat prin toate colțurile Bucovinei, cu învățatură solidă, suflet bun, iubitor de țărani și foarte evlavios, intrase pe porțiță urmat de moș Bucur, pe care oamenii îl numeau și „doctorul satului" din cauza cunoașterii burulenilor de leac, pe care le știa atâtea de bine meșteșugit încât multor le făcuse bine, scăpând pe unii chiar dela moarte.

Preotul găsind pe Paraschiva atâtea de desperată o luă la o parte și punându-și mâna dreaptă pe umărul stâng o mângăia cu vorbe atâtea de dulci și frumoase, încâta biata femeie, revenindu-și, își mai potolise din amarul ce o apăsa. Apoi intrară cu toți în casă, unde găsind pe Gheorghe vâltându-se de dureri și înăndu-se cu mâinile de burtă, preotul să duse deodată la el, îl luase mâinile într'ale sale și apoi cu vorbe bine potrivite făcu pe Gheorghe să spună ce, și unde, îi doare?

Gheorghe ceru mai întâi să i se dea apă de beut.

Moș Bucur auzind că cere apă, să repezi la botă, o luă, eși afară cu ea, zicând că deșertă apa și aduce proaspătă. În adevăr el puse în același apă, afară în pridvor, niște burulene de leac, jintul de mal multe ori apă și apoi reîntră oferind lui Gheorghe să bea. După câteva minute de tăcere, Gheorghe simțind o ușurare la stomac începu a istorisi întreagă pățania, și când terminase spusese Anei să-i dea săculețul cu bani, spre a dovedi cu cât vânduse iapa la târgul din Dorna.

Ana înaintând cu doi pași din fruntea grupului scoase cu stânga săculețul cu bani și îl dăduse soțului, așa cum îl primise rămânând apoi pe loc în fața lui Gheorghe întins pe lădiță, preotul șezând alături pe un scaun, iar moș Bucur în picioare la capul bolnavului. Ridicându-se puțin în cotul drept desnodă săculețul și scoase banii, dar când să văzu în pumnul c'un teanc de hârtie de ziar în locul bancnotelor de câte o mie, pumnul îl încremenise, căzu pe spate, păru-l alb ca zăpada din nori de iarnă tremura, ochii i-se închise deodată cu un oftat adânc și greu, ce ascundea, o durere nedeslegată și un chin fără leac.

Preotul ridicându-se în picioare își făcu cruce de două ori, apoi întorcându-se spre adunare spuse cu vorbe mângăitoare: „A murit, săracul. Dumnezeu să-l ierte și să-l albe în mila și paza sa!"

Toată adunarea compusă din 7 femei și 8 bărbați răspunsă în cor: „Să-l ierte Dumnezeu!" Apoi femeile, începură a plânge cu hohot și bărbații se făcură galbeni ca ceara la față de spalmă.

Biata Ana plângea în genunchi cu fața pe a soțului mort, jeluindu-se de durerea nemiloasă și de chinul ce i-se puse pe inimă. În cuvintele și glasul Anei, era atâtea jale și duloșie în cât ar fi mișcat și pe toți morții din morminte, dacă preotul nu ar fi ridicat-o cu ajutorul lelei Floare, lui Alexandru Turcu, vecina, făcând-o să înțeleagă că nu e bine să se lase răpită de vola inimel. Apoi o scosă în curte unde i se oferii un scaun, până la venirea primarului și notarului spre a lua act asupra morții lui Gheorghe Busuioc, dimpreună cu doctorul plășii.

În vremea aceasta Paraschiva și moș Bucur căutau în șerparul lui Ilie la porunca sa, deșteptat de plânsul și jeluirea Ani.

Negăsind nici un ban în șerpar și știind că Ilie s-a reîntors acasă fără grâul și ouăle cu care plecase la Dorna, de teamă de a nu păți soarta lui Gheorghe, nu zisesse nimic, pusese șerparul sub pat și apoi apropiindu-se de Ilie întrebă ce l'doare, și dacă îi e foame sau sete. Ilie răspunsă doar atât: Capul!... mor de durere.

Paraschiva îndemnată de moș Bucur de a-l freca cu oțet pe frunte și pe mâini, cât de mult și de tare. Ilie deschise ochii și apoi zise: „Parcă mă mai lasă!" Apoi cerând apă să rugă să fie lăsat să doarmă. După câteva minute dormea horcăind greu, fără a ști că bunul său tovarăș și vecin, Gheorghe Busuioc abia închisese ochii pentru totdeauna alături de el în chinuitoare dureri mute, cu gândul la iapa, la bani săi și la jefuitoarii săi, crășmarul Leib Moritz și bancherul Itig Hornstein din a căror pricină murise, neputând nici barem spune că dorește să fie răzbutat, și neputându-și lua rămas bun dela ai săi și dela Ilie.

Moș Bucur și Paraschiva eștră apoi din casă închizând ușa, spre a nu conturba somnul bolnavului.

(Va urma)

† **Dimitrie Comloșan.**

După un an de grea suferință, tânărul student D. Comloșan și-a dat sufletul în mâna Creatorului.

Fiu de țaran din com. Sâmbăteni (jud. Arad), pornește imediat după terminarea războiului să și închine sufletul cărții românești. După ce face strălucit școala medie din Arad și cea comercială din Lipova, se înscrie la Academia de Comerț din București. O boală crudă îl răpește, însă sănătatea și-l reține pe patul unui sanator, pentru ca acum, după un an de zile, să-l doboare la pământ, în jalea neșarmurită a părinților și a tuturor celor ce l-au cunoscut.

A fost un suflet sbuciumat și un pasionat al cărții. Lasă în urmă o bibliotecă de câteva mii de exemplare.

Azi, cărțile cumpărate cu multă trudă, își caută în odaia țărănească prietenul. Dar „Laie” nu-l...

În veci pomenirea lui!

Tibl.

Concurs de frumusețe?

Frumos din partea Direcției ziarului „Universul” și a revistei „Realitatea Ilustrată” că au luat înaintea strănepoateilor: Esterei, luditei și Dalilei, să aleagă pe frumoasa României și s-o trimită cu atâtea jertfe la Paris.

Pe noi nu ne dumirește un lucru: D șoara România are vreun merit personal pentru frumusețe?

Ea are o podoabă dată de Dumnezeu sau de toanele ursitoarelor. Deci, ar avea cel mult meritul să fie admirată, nu să se prezinte la concurs.

Ar fi fost mai cu minte și folositor, ca cei dela „Universul” și „Realitatea Ilustrată” să instituiască premii: pentru frumusețea caracterelor, a hărniciei, a economiei casnice, a cinstei, a credinței religioase, a mamelor ce nu se duc la moașe să facă crime, să omoare copilașii nevinovați, a celor ce cresc copii voinici și-i feresc de vicii.

În aceste timpuri neroniene toți oamenii de bine să se unească să pedepsească soții ce-și beau zestrea soțiilor și fiicilor, pe tinerii ce contractează vicii și se lasă ademniți de capcanele unde-și cheltuiesc averile și viețile.

Până va veni vremea, să nu mai avem nimic de făcut de cât să ne alegem frumoasele, ca țările culte, avem atâtea altele de isprăvit.

Tipav.

Soartea I. O. V.

Invalizilor cu bilet de reformă definitivă cu 80—100 la sută grad de invaliditate, guvernul a decis să li se dea gratuit 3 steri lemne de foc și 3 metri cubi lemne de lucru, iar celor cu invaliditate mai mică de 80 la sută precum și văduvelor și orfanilor, să li se vândă cu 50% reducere câte 3 steri lemne de foc.

Și tot acel guvern, pentru a-și desăvârși opera, a suspendat orice fel de ajutor bănesc dela 1 Febr. a. c. și a tăiat din buget pe anul curent. 21 de milioane din fondul de asistență I. O. V.

Deci, ce se dă cu o mână se ia cu două.

Rugăm achitați abonamentul!

„Libertatea presei”.

Decând actualul guvern a scos presa de sub foarfecele cenzurii, obrăznicile zărelor jidano-maghiare la adresa noastră se tin lanț. Văzând că li se dă frâu liber, prin slova literelor tipărite, maghiaro-jidani își revărsă, cu multă patimă veninul necazurilor ce li frământă. Iar guvernul, în loc să le „vare pumnii în gură”, li desmiardă și — ce e mai mult! — publicațiile înredite în Țară a tuturor publicatelor îndreptiste.

Spicim câteva fragmente din coloanele unor astfel de ziare, spre a dăna revolta a cititorului.

Ziarul „Keleti Ujság” acuză și denunță centurii săi „că în școlile Statului român profesorii de istorie și geografie insultă poporul și țara ungurească”.

Un alt ziar minoritar preamărește pe papa Tők Ferencz din Ciurani care a adresat prefectului din Mercurea Ciucului o scrisoare în care între altfel zice: „Dar de ce ar fi nevoie ca ungușii să vorbească altă limbă dacă pot să latre ungurește? Fără limba română poate să facă ungușii și militărie, numai să li-se dea în mână arma: te-ai născut unguș, să rămâi unguș... Nu vrem să învățăm românește și cerem ca învățătorul român să fie scos din comună și marca Țării să fie pusă la arhivă”.

„Toate acestea, în 1929, când sunt miniștri mulți „bravi luptători naționali”... carli sperăm că vor afla ace de cojocul celor vinovații căi infeliberatei presei și ridicarea altii de asediu va duce la anarhie apoi tulburări nedorite în s umoa noastră țară „România mare”. Așa înțeleg dușmanii noștri intrarea în legalitate și democrația!

Guvernul să fie deci atent!

Scăpat din ghiarele lupilor, înnebunește.

Gerul, care nu mai încetează, ci, dincontră, își înviorază puterile, face ca satele de munte să fie mereu atacate de haite de lupi flămânzi.

Întreg Nordul Ardealului este cunoscut de grupuri de 30—40 lupi, cari de durerea foamei, urlă și prădează tot ce găsește în cale. Astfel în comuna Căpâlnic (jud. Cluj) o haită de lupi a atacat cu îndrăzneală turma de oi a țaranului Chiorlanti, sfășindu-l 17 oi. Țaranul leșind împreună cu fiul său și și apere avutul, au fost grav mușcați și abia au reușit să fie scăpați de moarte sigură de către vecinii înarmați cu făclii aprinse, cari au înspălmântat lupii.

A mai fost atacat de lupi țaranul P. Severeanu, care venea cu o trăsură cu doi cai pe drumul ce ducea la Căpâlnic. Apropiindu-se haita de lupi, cari au luat-o într-o fugă nebună peste hotar. Zăpada fiind, însă, de o grosime prea mare, trăsura fiind încărcată cu lemne cari sau împotmolit. Țaranul înspălmântat, și-a părăsit avutul și s'a urcat pe un stâlp de telegraf, pentru că să scape din calea lupilor. Peste câteva secunde în urmă, vreo 40 de lupi au tabărit cu o foame nebună asupra cailor, înghițindu-i. Și pentru că nu și-au satisfăcut pe deplin foamea, lupii s'au reintors la stâlpul de telegraf încercând să se urce pe el pentru a ajunge la pradă. Din norocire, chiar atunci s'au abătut pe-acolo niște vânători, cari au culcat la pământ 9 bestii, iar restul l-au împraștiat.

Invitat țaranul să se coboare, acesta își pierduse conștiința și căzu buștean la picioarele vânătorilor.

Părul îi abise în acest timp ca și zăpada pe care zăcea.

Trezit, abia putu să rostească câteva cuvinte, apoi, ca trezit dintr'un vis, începu să rădă cu hohote și să plânge, urlând de spaimă: lupi, lupi!... A prins, a fost dus acasă și predat familiei, care a trebuit să-l lege, nebunia lui manifestându-se furios.

Alte cete de lupi cutreeră satele fiind luate în spaimă.

Ar trebui sau armat să organizeze vânători pentru stăpîrea lupilor, sau să se ordone acest lucru vânătorilor, pentru ca bleștii oameni să fie scăpați din ghiarele morții.

Dela C. F. R.**O mare nedreptate impegatilor de mișcare.**

Nu de mult s'a înființat o nouă serie de posturi, acelea de ajutor cassier, unde sunt primiți numai absolvenții școlilor superioare de comerț.

Acești tineri intrați în serviciul C. F. R. au un salariu bugetar de Lei 750 și care cu toate adausele se urcă lunar până la suma de Lei 7000. Nimic de zis; nici aceasta nu este prea mult și nu aceasta ne doare pe noi ci nedreptatea, care s'a făcut și lată care este aceasta nedreptate.

Avem la C. F. R. funcționari vechi, cari au aceleași pregătiri și după 10-15 ani de serviciu au ajuns abia la gradul de impegat de mișcare cl. I, cu un salariu mizerabil de 750 Lei lunar plus adausele de scumpete și prime generale care fac în total Lei 6130 lunar. Aici este nedreptatea, că un bălat, care eri a eșit din băncile școlilor primește un salariu superior unui funcționar familist cu 2—3 copii, cu o vechime de 10—15 ani și cu aceleași pregătiri școlare.

Dacă examinăm obiectiv activitatea și răspundibilitatea fiecăruia în parte, vom afla că serviciul impegatului de mișcare este cu mult mai istovitor, cu o răspundere mai mare, decât a unui cassier ajutor.

Un om laic nu-și poate imagina cât este de mare răspunderea unui impegat de mișcare, care în timpul serviciului său dispune de averea statului și de viețile omenești, care îi sunt încredințate lui.

În timp de război agilitatea impegatului de mișcare poate să fie decisivă asupra întregului război și lată cum:

Într'un atac violent zdrobindu-se puterile de rezistență, este nevoie de noi trupe, care să întărească forțele, în acest caz ar fi un adevărat dezastru dacă din neglijența impegatului de mișcare, s'ar ivi vre-o cloșnire cu trenurile care transportă trupele pentru întărirea frontului și care ar bloca linia ferată oprindu-se circulația și numai pe un timp foarte scurt, ceea ce însă poate fi fatal nu numai asupra războiului, dar poate și asupra întregului neam.

Dar nu numai în război ci și în timp normal impegatul de mișcare are o misiune foarte mare întrucât în goja lui este încredințată averea și comoara statului, precum și multe vieți omenești. Cu o simplă dispoziție greșită cauzează statului pagube de multe milioane și distruge vieți omenești (cazul dela Vintileanca).

Lată deci că a fi impegat de mișcare nu este lucru ușor, ci este o grea dar frumoasă misiune.

Să vedem cu ce este recompensat un impegat de mișcare?

În cele mai multe cazuri el face serviciu în tură de 24 ore; după 24 ore de serviciu, se duce acasă, unde îl așteaptă mizeria, care îi rânjește din pragul ușii — marea majoritate fiind familisti — unde-și vede soția plângând, iar copil zdremțos și lipsit de cele necesare și părintele îndușășat de suferințele familiei sale fără ca să se odihnească după serviciu de 24 ore, caută să-și afle și alte ocupații particulare, pentru a mai câștiga ceva paralele pe lângă salariul său insuficient. — Dar aceasta în secret ca superiori săi să nu-l afle, în-

Se zice:

Că făcându-se o descindere la locuința lui T. Brâncă din Părgărești (jud. Lăpușna), — care face parte din o sectă religioasă așa numită a inochentiștilor, — s'a aflat o cameră, care nu era altceva decât o biserică inochentistă clandestină (tăcută în ascuns). Păreții camerei erau îmbrăcați cu icoane și scoarte, iar în mijloc era un altar, împrejurul cărui stăteau în costumul lui Adam 18 bărbați și 30 femei. Din cele descoperite, s'a dedus că inochentiștii, cuprinși de zelul credinței (?), practică cele mai murdare desfrânări.

Lată până unde poate merge rătăcirea sectelor!

Că d. ministru Mihalache are intenția să facă o revizuire a exprișiei, fiindcă în multe părți sătenii au fost nedreptățiți. Să o facă, pentru că cine știe ce va mai leși la iveală.

Că P. S. Sa R Clorogariu, Episcopul Oradiei, a dat o circulară prin care interzice preoților din eparhia S. Sale să mai facă politică.

„N'am mai putut tolera — declară S. Sa — ca preoții mei să ia parte activă la mișcări politice copleșite de ticăloșie și imoralitate. Participarea preoților în viața politică poate arunca lumii triste asupra bisericii. În celelalte cazuri, dacă preoții nu fac aceeași politică ca și credincioșii, aceștia se înstrăinează dela biserică și preotul nu mai are nici o influență asupra lor”.

Circulara e cât se poate de binevenită și ar trebui să fie imitată de toți ceilalți Prea Sfințiți Episcopi.

Trece un mort.

Un cântec de jale din goarnă răsună și cântă o moarte cântarea de goarnă Murit-a soldatul de boale'n spitale De aceia și goarna îi cântă de jale Trece convoiul spre al morții rece popas În frunte un sergent cu crucea simbol de lege În urmă-i preotul, iar carul cu mortul urmează Vreo câțiva soldați în juru-i de pază Trompeți ce sună, apoi soldații Ce fost-au posibili iubii camarazi Și atât. O floare, o găză își are părinții Ce'n plânsu-și inneacă durerea când pierd un copil

Murit-a soldatul și'n urmă cu jale Nu-i nimeni d'ai lui, nimeni nu'l doare Sau poate departe și el avut-a sârmanul Un tată o mamă, surori, frați iubii Departe sunt dânsi și drumul departe De fiul lor dulce pământu-i desparte Eu nu cunosc soldatul și nici gând al cunoaște Dar văzându-l singur durere am avut Gânditu-sa oare că în scurta-i viață Muri-va sârmanul departe de cei ce a iubit?

Jak invalidul Brașov

trucât se poate expune ca se fie dat afară din C. F. R.

Așa dar bietul impegat de mișcare după o muncă istovitoare de 36 ore abea se odihnește 12 ore. — Aceasta este recompensă!

Acesta este crudul adevăr.

În raport cu cele de mai sus un ajutor cassier, care nainte cu două luni a intrat în serviciul C. F. R. este ocupat numai ziua, nopțile le are libere, ne mai vorbind de duminici și sărbători pe care un impegat de mișcare nu le cunoaște.

Lată deci o mare diferență atât în ce privește răspunderea și serviciu cât și de vechime în serviciu și de aici se vede neaprecierea suficientă de către forurile superioare a unui impegat de mișcare pe care îl tratează ca pe un copil vitreg al instituției.

Noi cerem dacă nu o salarizare mai mare a impegatului de mișcare, dar cel puțin echivalentă cu a unui casier ajutor, care pe cum am arătat mai sus abea eri sau alături a eșit din băncile școlilor.

INFORMAȚIUNI.

În articolul „Pentru comandamentul militar” din nr.-ul 6, an II. al ziarului nu am afirmat că între cercul de recrutare și între persoana vizată ar fi vre-o legătură lufamantă, — dar am afirmat că acea persoană sub acest pretext, a săvârșit o faptă ce am cerut și cerem să fie anchetată

Redacția.

Locuitorii orașului Arad au semnat 14 mii de dolari la prima tranșă a împrumutului

La Chișinău (Basarabia) a căzut zăpadă de culoare roșie și neagră. Numai să nu fie acesta un semn prevestitor al lui Dumnezeu, tocmai acum când Rușii bolșevici declară că vreau pace cu toată lumea; sau poate va cădea regimul bolșevic.

D. Sever Dan, ministrul sănătății, nu a luat încă nici o măsură contra doamnelor din soc. Ocrotirea Orfanilor de Război, care au fost învinuite în parlament, că nu se îngrijesc de orfanii, ci cheltuiesc toate fondurile sociale pentru satisfacerea poftelor lor personale. Din cei 325.000 orfani ai Țării se întrețin abia 8.000, primind fiecare pentru hrană câte 18—20 lei zilnic, în timp ce doamnele încasează pe lângă leaful lunar, numeroase diurne de câte 400 lei, și societatea are mașini de lux fără nici un rost. O astfel de doamnă a bătut pe un orfan cu fieru roșu la palmă, iar alți orfani au servit unui medic pentru experiențe, fără a se aplica nici o sancțiune.

Față de aceste fapte, ne asociem și noi următoarelor cuvinte ale d-lui pamiș Șeicariu: „Dar sancțiunile? Lacrimile înghețate de moarte pe obrazii orfani ai bietilor copii orfani rămân fără să provoace acea izbucnire a sufletului românesc ultragiatic?”

Din cauza timpului nefavorabil și față de amânarea datei încorporării recruților clasei 1929, ministerul de război a hotărât ca operațiunile de recrutare pentru tinerii clasei 1930, (născuți în 1908), să înceapă la 15 Martie în loc de 1 Martie 1929.

În consecință, data prevăzută pentru prezentarea la recrutare a fiecărei comune se va amâna cu 15 zile.

Consiliul județean din Odorheiu, în care majoritatea o formează minoritarii, a decis ca să se intervină la guvern pentru achitarea pensilor funcționarilor maghării, cari au refuzat jurământul de fidelitate către Statul român.

Guvernul este dator să d'zolve imediat acel consiliu, iar pe consilierii ce-au votat în sensul de mai sus, să-i tragă la răspundere.

La concursul de frumusețe din Paris a reușit întâia Simon Böske, „miss Hungaria”. Ungurii tare se umflau în pene, când au auzit aceasta, dar bucuria li s'a curmat degrabă, pentru că „Böske” a năibit să afle că e jidancă. Adică ce se întâmplase? Majoritatea membrilor din jurul examinator au fost alcătuită de jidani, în frunte cu Maurice de Walleffe, care venise și pe la noi prin țară, înșelând buna credință a ziarului „Universul”. Toată lumea s'a scandalizat de rezultatul acestui concurs, pentru că aleasa nu era de fapt cea mai frumoasă și s'a convins încă odată de murdăria sufletului jidănesc.

Negocierile dela San-Remo în chestiunea optanților nu au dus la nici un rezultat. Neînțelegerea s'a făcut pe chestia sumei prea mari de despăgubire, pretinsă de unguri. Negocierile se vor continua direct între București și Budapesta. — zice se —

Debatându-se în parlament chestiunea semnării pactului de neagresiune cu Sovietele, s'a declarat că acest pact nu trebuie să implice reluarea legăturilor diplomatice cu Rusia accentuându-se că noi vom putea intra în relații de prietenie cu Rusia numai atunci, când ea va recunoaște drepturile noastre asupra Basarabiei.

Deputații majoritari se grupează după provinciile în blocuri, după Basarabeni acum Moldovenii. Nu știm dacă aceste blocuri vor avea în vedere nevoile provinciilor ce le reprezintă sau dacă vor fi niște grupuri de „flămânzi” politici, cari pun la cale meschinării și interese personale, sub masca „decentralizării și a regionalizării colator.”

Vom vedea.

Eugen Erdelyi din Budapesta, unul dintre cei mai rafinați criminali jidani, care și-a ucis în mod diavolesc soția, care-l iubia și jertfise foarte mult pentru el, a fost condamnat în 5 Febr. a. c., după ce pertractarea procesului a ținut vre-o două luni, la închisoare pe viață.

În Spania au izbucnit ici și colo din nou răscoale contra dictatorului Primo de Rivera. Știut fiind, că domnia acestuia a adus mult bine poporului spaniol, răscoalele nu se pot explica decât ca puneri la cale ale jdanilor și jidoviților. Jdanii au oroare de orice dictatură creștină, căci aceasta nu le permite a-și face ei mendrele așa, cum și-le fac în apa tulbure a stăpânirilor slăbănogse și fricoase, demagogico-democratice.

Nu de mult, a fost dusă la mormânt în Sibiu cu mare pompă venerabila doamnă foarte bătrână Emilia dr. Rațiu, soția marelui Român mort mai de mult dr. Ioan Rațiu, fost președintele partidului național român din Transilvania, pentru care a alergat, jertfă și suferit mult. Slujba a făcut-o metropolitul Sibiului N. Balan încunjunat cu multă preoțime. Pe lângă lume aleasă și numeroasă a asistat și dl. I. Maniu însoțit de alți trei miniștri.

Fie-i țărâna ușoară și odihnească în lăcașul dreptilor!

Este de neînțeles, că guvernul (al cărui mulți miniștri se consideră specialiști mari în chestii lucrătorești), care găsește sute de milioane pentru bisericile și școlile minoritarilor bogăți, nu găsește bani și alte mijloace pentru a rezolvi dureroasa, nenorocita treabă a numeroșilor șomeuri (oameni fără lucru, muritori de foame), treabă care poate duce la mari lăburări și vărsări de sânge.

Fondată în 1887.

„VICTORIA”

Institut de credit și economie
Societate Anonimă Arad.

SUCURSALE:

Chișinău-Criș, Șiria, Ineu, Radna,
Rovine și Buteni.

EXPOZITURI:

Săvârșin și Grăniceri.

Primește depuneri spre fructificare
cu reolătrii la termen, sau la vedere.

Acordă împrumuturi de tot felul, în
condițiuni avantajoase.

Face toate operațiunile de bancă.

Tiparul Tip

PRIMĂRIA comunei Peregul-Mare.

No. 119 | 1929.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 28 Febr. 1929 se vor ține la aceasta primărie, următoarele licitațiuni:

I.

La orele 9, pt. cumpărarea alor 50 mm. ovăs, 20 mm. orz, 20 mm. porumb, 50 mm. fân, furaje necesare pentru animalele de reproducție pe anul 1929.

II.

La orele 10, pentru compactarea registrelor și cărților de legi, furnizarea hârtiei, imprimatelor și altor rechizite necesare pe anul 1929.

III.

La orele 11, facerea mobiliei necesare la grădina de copii, bănci, scaune etc.

IV.

La orele 16, vânzarea unui taur și a 2 vieri comunale neapți de reproducție.

Caietul de sarcini se poate vedea la Primărie, unde se pot primi și informațiile necesare ce sunt în legătură cu aceste licitațiuni.

Licitațiile se vor ține în conformitate cu dispozițiunile legii contab. publice, cu oferte închise și sigilate.

Peregul-Mare, la 28 Ian. 1929

Primăria.

PRIMĂRIA Comunei Odvoș.

No. 226 | 1929.

Publicațiune.

Primăria comunei publică licitațiune pentru toate lucrările, reparațiunile și furniturile necesare comunei pe anul 1929 și anume:

1. Pentru 90⁹ lemne de foc, calitatea I esență tare, tăiatul și transportul lor.

2. Pentru registre și imprimate.

3. Pentru mobilier și reparațiuni de mobilier.

4. Pentru repararea rechizitelor de pompierii.

5. Pentru construcții și întreținerea podurilor și a punților.

6. Pentru lucrările și furnizările materialului necesar la întreținerea fântânelor din interiorul și exteriorul comunei.

Licitațiunea se va ține în ziua de 15 Martie 1929, în localul primăriei, cu oferte închise și în conformitate cu art. 72-83 din legea Contabilității publice.

Participanții, odată cu depunerea ofertei, vor depune vadiu de 10% din suma oferită.

Caetele de sarcini se pot vedea zilnic în timpul orelor oficiale la primăria comunei.

În caz că aceasta licitație rămâne fără rezultat, se va ține o altă licitație, pe ziua de 26 Martie 1929, orele 10.

Odvoș, la 7 Februarie 1929.

Primăria

Rugăm achitați abonamentul!

În interesul D-voastră cercetați
croitoria de domni

Coroban Ștefan

Str. ION RUSU ȘIRIANU Nr. 2

unde să confecționează cele mai elegante haine după ultima modă. Gici se pregătesc și uniformele funcționarilor C. f. R.

Basinul de înot **SIMAY**
pentru bărbați și femei deschis Luni, Joi, și Duminică între orele 4 - 8 d. m.

Prețul unui bilet Lei 30 în care este cuprins și serviciul.

:: :: Școală de înot. :: ::

Reclama este sufletul
comerțului

CREMA DE FAȚĂ

„MARGIT”

De vânzare pretutindeni

Schimbășilor Atenție!

Consortiul furnizator a Căilor ferate cu numele:

LAZAR TATU, Arad, Str. Col. Paulian No. 11.

VASILIE IVAN, Arad, Str. Eminescu No 26

NICOLAE JOSIF Arad, Str. Românilor confecționează uniformele regulamentare garantat și cu prețul cel mai estin.

Prima croitorie bărbătească militară și civilă
A. Kiss și fiul
succesori
Scheer și Mayer
croitori
Arad, Bulevardul Reg. Ferd. No. 3
execută comenzi promovate din stifele cele mai bune confecțiuni elegante
Prețuri moderate. Cereți prospecte pentru haine militare (și schimbăș)

Cețiți și răspândiți, ziarul

„Anăraș”

Arad
Biblioteca Culturală, pentru

48